

ПРАВИЛА ЗА ПЛАНИРАНЕ И РЕАЛИЗИРАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ В VIII КЛАС В НЕСПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРОФИЛИРАНИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ГИМНАЗИИ И СРЕДНИ И ОБЕДИНЕНИ УЧИЛИЩА И НА ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ ДЪРЖАВЕН ПЛАН-ПРИЕМ В XI КЛАС В НЕСПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРОФИЛИРАНИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ГИМНАЗИИ И СРЕДНИ УЧИЛИЩА

Планирането, утвърждаването и реализирането на държавния план-прием и допълнителния план-прием са основните етапи на взаимодействие между ключовите заинтересовани страни, чиито отговорности са описани в правилата.

Правилата представят в хронологичен ред дейностите и отговорностите на различните институции и организации на национално, областно и местно ниво съгласно нормативната уредба и приоритетните политики в сферата на образованието, при отчитане спецификата на икономическото развитие в регионите.

ОБЩА ЦЕЛ:

Осигуряване на оптимално организиране и координиране на всички заинтересовани страни по отношение на информационните, организационните, административните и комуникационните дейности в процеса на планиране, утвърждаване и реализиране на държавния план-прием и допълнителния държавен план-прием.

КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ:

- Увеличаване на приема на ученици за учебната 2020-2021 година в посока на STEM профили и професии (съгласно Приложение 1: Списък на STEM профили и професии и Приложение 2: Целеви стойности по области);
- Повишаване дела на приетите в VIII клас ученици в професионални гимназии и в паралелки с професионална подготовка.

I. ПОДГОТОВКА И ПЛАНИРАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ (ДПП) И ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ (ДДПП)

1. Министерството на образованието и науката (МОН):

- разработва и предоставя на неспециализираните училищата, осъществяващи държавен план-прием (ДПП) и допълнителен държавен план-прием (ДДПП) и РУО образци на документи за изготвяне на предложенията за приема, утвърдени от министъра на образованието и науката;
- съгласува обобщеното предложение за ДПП и за ДДПП за националните училища с министъра на труда и социалната политика и министъра на регионалното развитие и благоустройството;
- изготвя формати за стандартизирано представяне и отразяване на предложенията за ДПП и за ДДПП от училищата и осъществява мониторинг на различните етапи от планиране, координиране и утвърждаване на приема.

2. Агенция по заетостта:

- изпраща два пъти в годината писма до председателите на комисиите по заетостта към Областния съвет за развитие с указания за сроковете и реда за набиране и обработване на информация за потребностите на работодателите от работна сила в областта;
- обобщава и публикува на официалната си интернет страница информацията за потребностите на работодателите от работна сила по области и общо за страната.

3. Регионалните управления на образованието (РУО):

- планират и координират дейностите по изготвяне и съгласуване на ДПП и на ДДПП съобразно нормативните и административните документи;
- анализират изпълнението на ДПП за предходните 3 години;
- предоставят информация на заинтересованите страни за броя на учениците, обучаващи се в VII клас по общини, с възможен брой паралелки за ДПП и на броя на учениците от X клас в обединените училища, разпределението им по общини и по профили/специалностите от професии, по които се обучават, както и броя на местата в училищата, осъществяващи обучение в XI клас по съответните профили или специалностите от професии;
- изготвят схема на възможните пътеки за продължаване на образованието по специалности от професии или профили, по които са се обучавали учениците,

завършващи първи гимназиален етап в обединените училища в областта, определени на основата на териториална близост;

- информират заинтересованите страни чрез писма и публикуват на електронната страница на съответното РУО следната информация:
  - ✓ списък на неспециализираните училища - профилирани и професионални гимназии и средни училища, които ще осъществяват ДПП в VIII и на обединените училища, които ще осъществяват ДДПП в XI клас в паралелки за профилирана и за професионална подготовка;
  - ✓ прогнозните целеви стойности на местата в STEM профили и STEM професии и процентното съотношение на местата в профилираните и професионалните паралелки;
  - ✓ списъци със STEM професии и профили;
  - ✓ правилата за планиране и реализиране на ДПП в неспециализираните профилирани и професионални гимназии и средни училища и ДДПП в обединените училища, съгласувани от Консултативния съвет по ПОО към министъра на образованието и науката;
  - ✓ публикуват на електронната си страница информация и изпращат писма до областните и общинските администрации във връзка с получаване на предварителни становища за прием по специалности от професии, основаващи се на стратегиите, прогнозите, програмите и плановете за развитие на общината и областта;
  - ✓ отправят покана на електронната страница на РУО и изпращат писма до национално представителните организации на работодателите и техните териториални и браншови структури във връзка с предоставяне на заявки за обучение по специалности от професии, включително дуална форма на обучение;
- изпращат писма до бюрата по труда за предоставяне на информация за трайно търсените на пазара на труда професии на областно ниво;
- обобщават получените становища и информация по отношение на специалности, предложени за дуална, вечерна и задочна форма на обучение, защитени специалности и специалности от професии с доказан текущ или прогнозиран недостиг от специалисти на пазара на труда и други търсени на пазара на труда професии и специалности от професии;

- подпомагат дейностите на неспециализираните училища по планиране на ДПП за достигане на областно ниво на целевите стойности на местата в STEM профили и професии и повишаване дела на приетите ученици на места по държавния план-прием в VIII клас в професионалните гимназии и в паралелките с професионална подготовка с минимум 2 процентни пункта;
- обсъждат необходимостта от утвърждаване на места по ДДПП съвместно с професионалните и профилирани гимназии и средни училища за обучение по съответните професионални направления и профили;
- организират комуникационни кампании на различни нива – регионални и общински, с участието на всички заинтересовани страни – местната власт, регионални структури на Агенция по заетостта, работодателски организации, синдикални организации, общественици, неправителствени организации, личности с влияние и авторитет;
- инициират или организират срещи с директорите на обединените и средните училища и на профилираните и на професионалните гимназии за дискутиране на възможностите за продължаване на обучението на учениците както от VII клас, така и от обединените училища;
- информират по подходящ начин заинтересованите страни относно възможностите на учениците да продължат образованието си в VIII клас на места по ДПП и на учениците в X клас от обединените училища на места по ДДПП;
- подпомагат дейностите по кариерно ориентиране на учениците, по организирането на мероприятия с всички заинтересовани страни, по посещение на ученици в предприятия и професионални гимназии и на представителите на фирмите в училищата;
- съгласуват ДПП и ДДПП с финансиращия орган;
- представят на министъра на образованието и науката обобщеното предложение за ДПП и за ДДПП в срок до 1 март;
- не утвърждават ДДПП при наличие на достатъчно свободни места в училищата, осъществяващи обучение във втори гимназиален етап за продължаване на обучението на учениците в X клас от обединените училища;
- обявяват свободните места на електронната страница на съответното РУО и контролират публикуването на информацията на интернет страницата на приемащото училище.

- публикуват проекта на заповед за утвърждаване на ДПП и ДДПП за всички училища в областта за обществено обсъждане;
- отразяват приетите в хода на съгласуването и общественото обсъждане промени в ДПП и ДДПП.

4. Работодателите:

- установяват партньорски отношения с училищата, планирали ДПП и ДДПП, участват във форуми с професионалните гимназии и други срещи и дискусии по планиране на прием по профили и специалности, ориентирани към потребностите на бизнеса на национално и местно ниво, вкл. на приема в дуална форма на обучение и при планиране на приема в защитени специалности и специалности с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда;
- изпращат своите предложения и заявки в РУО за прием по профили и професии и специалности, разработени на базата на представителни анализи и прогнози на национално, секторно и областно ниво относно потребностите на икономиката и пазара на труда, вкл. за дуална форма на обучение и за паралелки с обучение по защитени специалности от професии, специалности от професии с доказан текущ или прогнозиран недостиг от специалисти на пазара на труда и други търсени на пазара на труда професии и специалности от професии – до края на декември 2019;
- участват два пъти годишно в допитването и набирането на информация от страна на Агенцията по заетостта и бюрата по труда за потребностите на работодателите от работна сила в областта;
- организират и участват в различни инициативи за популяризиране на предприятията и професиите, като Дни на отворените врати на регионално и местно ниво;
- организират посещения на свои представители за представяне на професии/ предприятия/продукти/иновации в училищата.

5. Представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално ниво и браншови организации

- предоставят на съответното РУО списък с представителите си на регионално и местно ниво;

- информират своите членове за стартиране на процедурата по подготовка на ДПП и необходимостта да започнат срещи по училищата;
- участват в кампании за популяризиране на професии самостоятелно или съвместно с МОН;
- дават становища по проекта на ДПП на основата на заявените нужди от квалифицирана работна ръка на своите членове.

6. Областните управители и кметовете на общини:

- Областният управител чрез Комисията по заетостта към областния съвет за развитие организира провеждането на срещи с представители на бизнеса - по общини в периода октомври – декември 2019 г.;
- Областният управител и кметовете на общини подпомагат комуникацията, като изготвят и изпращат на РУО становища относно приема по профили и специалности от професии, основаващи се на стратегиите, прогнозите, програмите и плановете за развитие на общината и областта - до края на декември 2019 г.;
- Областният управител инициира обсъждане на ДПП и ДДПП в Комисията по заетостта към областния съвет за развитие – срок февруари 2020 г.;
- Областният управител и кметовете на общини осигуряват взаимодействие между органите на изпълнителната власт и заинтересованите страни и съдействат при организирането на информационни кампании във връзка с реализацията на ДПП и ДДПП.

7. Училищата, които планират ДПП и/или ДДПП:

- организират срещи, кръгли маси, Дни на отворените врати или други инициативи за учениците и родителите, за представяне на училището и изучаваните специалности от професии и/или профили;
- провеждат различни събития с участието на ръководствата на фирмите и/или техните представителни организации за популяризиране на възможностите за дуално обучение и за търсените от работодателите професии (вкл. защитени специалности и специалности от професии с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда), които да се предложат за държавен план-прием;

- представят на началника на РУО до 15 януари мотивирани предложения за ДПП и/или за ДДПП с брой на местата, с брой паралелки по профили и/или специалности от професии и по форми на обучение при условията и по реда на държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование и при спазване на държавните образователни стандарти за финансиране на институциите и за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;
- могат да обявяват прием по една и съща специалност от професия в паралелка с дневна и дуална форма на обучение.
- обединените училища могат да предлагат обучение за втора степен на професионална квалификация при предварително сключено споразумение с професионална гимназия или средно училище с професионални паралелки.

8. Училища, които осъществяват обучение на ученици до VII клас:

- провеждат дейности за кариерно ориентиране за учениците съвместно с професионалните гимназии;
- участват в информационните кампании, организират срещи с родители, посещения в професионални гимназии и в предприятия „Отворени врати“ и други инициативи за информиране на учениците за възможностите им за образование и обучение след VII клас.

II. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ И ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ ПЛАН ПРИЕМ

1. Министърът на образованието и науката утвърждава със заповед до 30 април всяка година приема за неспециализираните училища с национално значение.

2. Регионалните управления на образованието:

- началниците на регионалните управления на образованието утвърждават със заповед до 30 април всяка година:

- ✓ ДПП за профилираните гимназии и за професионалните гимназии, в паралелките за профилирана подготовка в средните училища и в професионалните гимназии, в паралелките за професионална подготовка в средните училища, в профилираните гимназии и в обединените училища;
- ✓ ДДПП за учениците от обединените училища, кандидатстващи за втори гимназиален етап.
- публикуват утвърдения ДПП и ДДПП за всички училища в областта на електронната страница на съответното регионално управление на образованието до 3 май и информират МОН за утвърдения ДПП и ДДПП;
- осигуряват всички организационни и административни условия за реализиране на планирания прием, като:
  - ✓ създават механизъм за проследяване движението на учениците по време на класиранията;
  - ✓ организират проверки за установяване причините за оставане на ученици без свидетелство за завършено основно образование или без удостоверение за първи гимназиален етап или неявяване на изпитите за външно оценяване, както и по отношение на практики, свързани с ограничаване на свободния избор на профил или професия;
  - ✓ реализират и координират дейностите за обхващане и включване на децата и учениците с дейностите по реализиране на приема с цел превенция срещу отпадане на ученици преди завършване на основно образование, вкл. организират екипите за обхват за предприемане на мерки по Механизма за обхват и включване на учениците, които не са подали заявление за участие в класиранията за прием в паралелки в VIII клас; създават условия за свободен избор на профил или специалност от професия според предпочитанията на ученика, насърчвайки онлайн кандидатстването;
- осигуряват дейности по кариерно ориентиране с кариерен консултант в определени дни на територията на РУО.

III. РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРИЕМА

1. Министерството на образованието и науката (МОН):

- създава възможност за обвързване на информацията за утвърдения държавен план-прием с информационната система за класиране и за проследяване на динамиката в различните етапи на класиране;
- създава възможности за обвързване на дейностите за обхващане и включване на децата и учениците с дейностите по реализиране на приема с цел превенция срещу отпадане на ученици преди завършване на основно образование.

2. Регионалните управления на образованието (РУО):

- осигуряват всички организационни и административни условия за реализиране на планирания прием, като:
  - ✓ създават механизъм за проследяване движението на учениците по време на класиранията;
  - ✓ реализират и координират дейностите за обхващане и включване на децата и учениците с дейностите по реализиране на приема с цел превенция срещу отпадане на ученици преди завършване на основно образование, вкл. организират екипите за обхват за предприемане на мерки по Механизма за обхват и включване на учениците, които не са подали заявление за участие в класиранията за прием в паралелки в VIII клас;
  - ✓ създават условия за свободен избор на профил или специалност от професия според предпочитанията на ученика, насърчавайки онлайн кандидатстването;
  - ✓ насочват учениците при закриване на паралелки към паралелки, в които има свободни места и по които приемът отговаря на приоритетите в политиката за планиране и реализиране в посока STEM профили и специалности от професии, както и професионални паралелки.

Правилата се актуализират ежегодно до 31 октомври на текущата учебна година.